

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

c. 9. Ad abolendam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

elesti a suffragijs, & pijs precibus, quæ pro illis qui vel hæretici, vel de hæresi suspecti decesserunt, offerri prohibentur: cum sacrificia offerri non debeant pro peccatis in mortali peccato c. placuit, 2. q. 5. c. Aut inter Christianos recipiant [sepultura.] quæ est quies corporis, & concordat textus in c. qui cumque, §. 1. de hæret. lib. 6. primatio vero sepulture inter pœnas hæreticorum numeratur. Alfonso Casirus lib. 2. c. 18. de iusta hæret. puni. & dixi plenè infra par. 3. super q. 40. ex quo hic locus est illustrandus.

Lucius III.

Hæreticus malè sentiens vel malè docens de sacramentis Ecclesiæ, excommunicatus est, & conuictus, nisi se correxerit, & errorè abiurauerit, si clericus est, degradetur, & curia seculari tradatur, pœnam etiam laicus punietur. Eadem etiam est pœna suspectis de hæresi, si se non correxerint: & res ipsæ omnino audientia denegatur: saculares principes, qui iurare nolunt de Ecclesia contra hæreticos defendenda, excommunicantur, & terra eorum supponuntur interdicto: ciuitates vero ipsorum resistentes, aliarum commercio, & Episcopali dignitate priuantur: exempti vero subsunt ordinarijs super his, quæ contra hæreticos insituantur.

C A P. IX.

Ad abolendam: & infra. Vniuersos, qui de sacramento corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi vel de baptisate, seu de peccatorum confessione, matrimonio, vel reliquis Ecclesiasticis sacramentis, aliter sentire, aut docere non metuunt, quam sacrosancta Romana Ecclesia prædicat & obseruat: & generaliter quoscunque eadem Romana Ecclesia vel a singulis Episcopis per dioceses suas, cum consilio clericorum, vel clericis ipsi tede vacante cù cõsilio (si oportuerit) vicinorum episcoporum, hæreticos iudicauerint, vinculo perpetui anathematis innodamus: & infra. Præsentè nihilominus ordinationè sancimus, vt quicunque manifestè fuerint in hæresi deprehensi, si clericus est, vel cuiuslibet religionis obumbratione fuscatus, totius ecclesiastici ordinis prærogatiua nudetur: & sic omni officio & beneficio spoliatus ecclesiasticos, secularis relinquatur arbitrio. Potestatis, animaduersione debita puniedus, nisi cõtinuo post deprehensionem erroris, ad fidem catholicæ unitatem sponte recurrere, & errorem suum ad arbitrium Episcopi regionis publicè consenserint abiurare & satisfactionem congruam exhibere. Laicus autem, nisi (prout dictum est) abiurata hæresi, & satisfactione exhibita, confestim ad fidem confugerit orthodoxam, secularis iudicis arbitrio relinquatur, debitam recepturus, pro qualitate facinoris vltionem, & infra. Qui vero inuenti fuerint a sola suspitione notabiles, nisi ad arbitrium Episcopi, iuxta considerationem suspitionis, qualitateque personæ, propriam innocentiam, cõgrua

A purgatione monstrauerint, simili sententiæ subiacent. Illos quoque, qui post abiurationem erroris: vel postquam se (ut diximus) propriè institutis examinatione purgauerint, deprehensi fuerint in abiurata hæresi recidisse, seculari iudicio, sine vlla penitus audientia decernimus relinquendos: & infra, Statuimus insuper, vt Comites, Barones, Rectores, & Consules ciuitatum, & aliorum locorum, iuxta commonitionem Episcoporum, præstito corporaliter iuramento, promittant, quod fideliter & efficaciter cum ab eis fuerint requisiti Ecclesiam contra hæreticos, & eorum complices adiuuabunt bonâ fide, iuxta officium, & posse suum: Si vero id obseruare noluerint, honorem quem obtinent, spoliètur, & ad alios nullatenus assumantur, eis nihilominus excommunicatione ligandis, & tertis ipsorum interdicto Ecclesiæ supponendis. Cuiusmodi autem, quæ his institutis duxerit resistendum: vel contra commonitionem Episcopi punire neglexerit resistentes, aliarum carereat commercio ciuitatum, & Episcopali se noverit dignitate priuandam: & infra. Si qui vero fuerint, qui à lege diocetana iurisdictionis exempti, soli subiacent sedis Apostolicæ potestati, nihilominus in his, quæ sunt contra hæreticos instituta, Episcoporum subeant iudicium: & eis in hac parte tanquam à sede Apostolica delegatis (non obstantibus libertatis suæ priuilegijs) obsequantur.

COMMENT. VIII.

Vel singuli Episcopi &c. hæreticos iudicauerint. Causè hoc est accipiendum: quoniam neque Episcopi nullo tempore, neque clerici uacante sede, potestatem habent definiendi dubia circa fidem: id enim Romani Pontificis munus est, & quoribus, 2. q. 4. quaest. 1. cap. maiores, de baptis. & eius effectu. Quod vero hic dicitur, tunc locum habere necesse est, cum factum est clarum, id est, cum heretici errant in his, quæ iam declarata sunt, & definita per Ecclesiam, nam tunc is censetur hæreticus, qui hæreticus fuerit ab Episcopo, vel Inquisitore declaratus, quod etiam hic obseruat Joannes Anania nu. 5. Libertinus tract. de agnos. assert. quaest. 8. nu. 5. Si quidam alij facit textus in c. super quibusdã, §. 1. de verbo. sign. quem refert Eymerycus paulo post in hac 2. parte. Totius ecclesiastici ordinis prærogatiua nudetur. Quomodo hoc fiat, traditur in c. degradatio. de pœnis, lib. 6. relat. infra, hac par. 2. de quo late Eymerycus 3. par. in nono modo processum fidei terminandi, ubi dixi plenè. Nisi continuo. Dux hoc loco voces ponuntur continuo, & confestim, quarum significatio in hac causa quorundam interpretum mentes vexat, putantur accipiendas esse in significatione propria, & ob id cum sua natura indicent temporis celeritatem absque interuallo, quamprimum quis deprehenditur in hæresi, debet redire, aliter Ecclesia misericordiam viscera debet ei claudere, in qua sententiâ fuisse videtur Panormitanus in dicto c. ad abolendam, nu. 6. licet aliud sentire videatur in c. excommunicamus lib. 1. nu. 10. de hæret.

In vulgaribus libris: post abiurationem præfati erroris, &c. sed diuino, præfati, nusquam est in antiquis codicibus.

Ad hoc præstandum iuramentum compelli possunt, c. vt officij. statuimus, de hæret. lib. 6.

Qualiter intelligendū hæreticos esse quos Episcopi hæreticos declarant.

Dictiones continuo, & confestim, & continuo, qualiter intelligendæ.

Ceterum

Ceterum his omisiss, quorundam sententia est, Inquisitorum arbitrio relinquendum esse, ut intelligatur quando haeretici continuo, & confessim redire ad gremium Ecclesiae dicantur. Sed haec opinatio velut periculosa iam explosa est: neque enim reorum vita ex libero iudicium arbitrio pendere debet.

Usus autem interpretatus eas voces sic videtur ut illi statim, continuo, seu confessim redire intelligantur, qui quodcumque ante sententiam diffinitivam convertuntur. Zanch. de haeret. c. 16. nu. 7. ubi copiose Campegius. Bernardus in lucerna, verbo redire §. 6. quibus fauet Emericus 3. p. in 10. modo finiendi processum fidei, & q. 98. Simancas de catho. instit. tit. 47. nu. 40. & alij, quos libens omitto, & haec sententia vera est, & amplectenda.

De qua re vide praeter ceteros Menochium, li. 2. de arbitrarijs iudicijs, centuria 4. casu 372. & 373. Repertorium in verbo, vjra, §. circa istam in fine, & in verbo, continuo, glossa & Doctores in §. omnis stipulatio. verbo, confessim. Instit. de verbor. oblig. melius glossa in §. ultimo, instit. de inutil. stipulat. Boerius decisione 343. & copiosissime Paulus Grillandus tractat. de haeret. q. 5.

Quod vero Inquisitoris arbitrio relinquatur, ut quidam opinantur diffinire, quando haeretici confessim redire dicantur, potissima ratio est, quonia statuta in haeticos lata, si fuerint dubia, ipsi possunt inter precari per rescriptum Innocentij III. Cum negotium. relat. infra in hac par. 2. tradit Eymers. 3. par. quaestio. 85. & 86. & Umberto verbo, incontinenti, sed haec sententia in hoc articulo tenenda non est, ut optime sentit Simancas praecitato loco, nu. 39.

Qui vero inveni fuerint. Hic §. vsque ad §. Illos quoque, ut plurimum desideratur in manuscriptis exemplaribus, quod Ioannes And. etiam adnotavit dicens cum hic communiter non haberi, & Hostiensis ait non debuisse remoueri. habetur tamen infra in c. excommunicamus 1. §. qui autem, reperitur vero in recentioribus codicibus, & in antiqua compilatione, & in multis Pontificum extrauagatibus quas refert Emericus paulo post in hac 2. par. q. 106. in litteris Apostolicis, quae in fine Directorij sunt impressae. quare non carent auctoritate & fide, quae in eo statuuntur.

Nullum privilegium exemptionis exempti. Nullum privilegium, nulla personarum dignitas vel gradus, quemquam liberat in causa haereticis a iurisdictione Inquisitorum, quod multis Pontificum rescriptis cauetur, Alexandri III. diplomate incipientes, Commissa. & alio recentiori Pij III. incipiente, Pastoris aeterni. quod ipsum multis alijs iuris locis indicatur. c. ut commissi. de haeret. lib. 6. ibi: Quoslibet haeticos, & hoc iure utimur. excipiuntur tamen Episcopi ob dignitatis prerogativam. c. Inquisitores. de haeret. lib. 6. quos solus Papa iudicat in hac causa, & legati, seu officiales sedis Apostolicae extrauag. cum Mattheus, de haeret. relat. infra in hac 2. par. de quo videto Emericum 3. par. quaestio. 26. & seq. quibus etiam locis videto, quae copiose scribimus.

Innocentius III.

Bona haeticorum confiscantur, & in terris Ec-

clesiae applicantur fisco Ecclesiae, in terris Imperij, iudicis secularis, fisco, & procedit etiam si catholicos habent filios.

C A P. X.

Regentis in leniu saeculi corruptelam, & infra. In terris vero temporalibus nostrae iurisdictioni subiectis, bona haeticorum statuimus publicari, & in alijs idem praecipimus fieri, per Potestates, & Princeps seculares, quos ad id exequendum (si forte negligent extiterint) per censuram Ecclesiasticam appellatione remota compellimus & mandamus: Nec ad eos bona eorum ulterius reuertantur, nisi eis ad cor reuertentibus, & abnegantibus haeticorum consortium, misereri aliquis voluerit, ut temporalis saltem poena corripiat, quem spiritualis non corrigit disciplina; Cum enim secundum legitimas sanctiones lae maie status punitis capite bona confiscantur eorum filiis suis vita solummodo ex misericordia conseruata: quanto magis qui aberrantes in fide, Domini Dei Filium Iesum Christum offendunt, a capite nostro, quod est Christus Ecclesiastica debent distractione praecidi, & bonis temporalibus spoliari, cum longe sit grauius atternam, quam temporalem ledere maie statem. Nec d huiusmodi seueritatis censuram orthodoxorum exhereditatio filiorum, quasi cuiusdam miserationis praetextu, debet vilatenus impeditur, cum in multis casibus (etiam secundum diuinum iudicium) Filij pro patribus temporaliter puniantur, & iuxta canonicas sanctiones, quandoque feratur ultio non solum in auctores scelerum, sed etiam in progeniem damnatorum.

COM M E N T. IX.

Vergentis. Integra haec decretalis habetur in Regesto Innocentij III. lib. 2. epistola 1. & in antiqua compilatione tertia, tit. de haeret. capitul. 3. inde capiet lucem declarationis totum hoc cap.

Bona haeticorum statuimus publicari. Concordat textus in capitulo cum secundum leges, de haeret. lib. 6. & in capitulo excommunicamus 1. §. damnati, de haeret. ubi Doctores communiter, quod ipsum etiam est iure civili cautum, l. Manichaeos, c. de haeticis, ibi: Quos bonorum etiam omnium publicatione prosequimur, & in auth. Gazaros. c. eod. tit. Squillacensis de fide cathol. ca. 30. Gondissalvus de haeret. q. 15. Simancas de instit. catho. tit. 9. Alfonsus Castrens lib. 2. q. 5. & seq. de instit. haeret. punitio. Zanchinus de haeticis, c. 25. & seq. Repertorium verbo bona, & verbo, confiscatio. Felynus in cap. cum nobis, de praescripta. Bart. in l. si debitor, ff. de his qui in fraud. credit. Bernardus Diaz in practica crimi. cano. ca. 106. & alij, quos omitto cosulto, nec refert vtrum sint clerici, vel laici, ut praefati declarant, cetera, quae breuitas me omittit hic compellit, tradam cum Emerico 3. par. q. 109. & seq.

c Nec